

Fritidshemmets didaktik

Tänkt målgrupp: Grundskola, fritidshem, rektor, ledning inom utbildning

Nyckelord: undervisning, didaktik, fritidshem

Presentatör: Line Isaksson

line.isaksson@ju.se

Högskolan för lärande och kommunikation

Inledning

Denna presentation är en beskrivning av ett nu pågående forskningsprojekt som behandlar undervisning i fritidshem och syftar till att bidra med kunskap om hur undervisningsbegreppet omsätts och blir till ett innehåll samt hur innehåll kan artikuleras utifrån didaktisk teori.

Syfte/forskningsfrågor

Fritidshemmet har över tid förflyttat sig från en socialpedagogisk arena till en utbildnings arena. Det har inneburit att dess omsorgsuppdrag har mött ett förtydligat lärande- och undervisningsuppdrag. Syftet med studien är att bidra med kunskap om vad undervisning i fritidshemmet skulle kunna vara och artikuleras av elever och undervisande personal samt bidra med kunskap om vad didaktiska implikationer av undervisningens införande i fritidshemmet kan vara. För att besvara syftet ämnar jag genom studien undersöka följande forskningsfrågor:

Vilka olika undervisningssituationer kan urskiljas i fritidshemmets verksamhet?

Hur görs och formas undervisningssituationer i samspelet mellan elever och personal?

Vilka innebörder ges undervisning i fritidshemmet?

Teori

För att skapa möjlighet att förstå och begreppsliggöra fritidshemmets undervisning i termer av didaktik används Joint Action Theory of Didactics (JATD) (Sensevy, 2012). Det är en didaktisk teori som har sitt ursprung i den franska didaktiktraditionen där Brousseau (1997) genom begreppen didaktiskt kontrakt och didaktisk miljö beskriver de förutsättningar och förväntningar som påverkar interaktionen mellan lärare och elev om ett gemensamt innehåll. JATD erbjuder ett ramverk för att förstå undervisning som en gemensam och kontinuerlig utvecklande process, där båda parter bidrar aktivt och anpassar sig efter varandra och den omgivande kontexten.

Metod

Studien har en etnografisk metodansats och bygger på videoobservationer av lärares och elevers handlingar om ett gemensamt innehåll (Atkinson, 2007). Ett multimodalt interaktionsperspektiv används för att kunna tolka och förstå hur deltagarna i studien

utnyttjar rum, objekt, tid och sina kroppar för att både göra sina egna handlingar begripliga och för att begripliggöra andras handlingar (Goodwin, 2007).

Preliminära resultat

De preliminära resultaten visar tre olika sätt som undervisning blir till på. All dessa undervisningssituationer bygger på dialog mellan lärare och elever. En dialog där innehåll utvecklas utifrån elevens vardag utifrån något som händer eller uppstår. Resultaten visar hur läraren positionerar sig i relation till kunskap. I vissa situationer visar läraren på tydlig auktoritet i förhandlingen om undervisningens innehåll. Medan i andra undervisningssituationer anta en position som är mer epistemisk jämställd med eleverna.

Atkinson, P. (2007). *Ethnography: Principles in practice*. Routledge.

Brousseau, G. (1997). Theory of didactical situations in mathematics. In N. Balacheff, M. Cooper, R. Sutherland, & V. Warfield (Eds.), *Didactique de Mathématiques 1970-1990*. Dordrecht: Kluwer.

Goodwin, C. (2007). Participation, stance and affect in the organization of activities. *Discourse & Society*, 18(1), 53-73. <https://doi.org/10.1177/0957926507069457>

Sensevy, G. (2012). About the Joint Action Theory in Didactics. *Zeitschrift für Erziehungswissenschaft*, 15(3), 503-516. <https://doi.org/10.1007/s11618-012-0305-9>